
Ciudadà insaculat - Insaculació

Autor:

Data de publicació: 15-02-2020

Insaculació emprada en la "Coupe de France" als estudis RTL (1978)

La insaculació era una forma d'elecció de càrrecs feta per sorteig, consisteix en la selecció dels funcionaris polítics com a mostra aleatòria d'un grup més gran de candidats, un sistema destinat a garantir que totes les parts competents i interessades tinguin una igualtat d'accés a càrrecs públics.[1]

La insaculació permet reduir al mínim el faccionisme, ja que no hi ha cap sentit fer promeses per guanyar-se sobre les circumscripcions clau si s'haguessin de triar per sorteig, mentre que les eleccions, en canvi, ho fomenten.[2] En l'antiga democràcia atenenca, l'ordenació era el mètode tradicional i primari per nomenar funcionaris polítics, i el seu ús era considerat com una característica principal de la democràcia.[3]

Fou emprat, a la darrereria de l'Edat mitjana per a procedir a l'elecció de càrrecs en els governs municipals, en les confraries o gremis, en els consolats i en la Diputació del General del Principat de Catalunya. Els noms dels candidats -establerts prèviament- eren ficats en un sac (insaculats) i eren trets a l'atzar, sovint per un infant de menys de 7 anys. Avui en dia, la classificació s'utilitza habitualment per seleccionar jurats potencials en sistemes jurídics basats en dret comú i de vegades s'utilitza per formar grups ciutadans amb poder polític assessor (jurats de ciutadans o assemblees de ciutadans).[4]

Contingut

1 Ciudadà insaculat

2 Història

2.1 Antiga Atenes

2.2 Llombardia i Venècia - del segle XII al XVIII

2.3 Florència - Edicions del segle XIV i XV

2.4 Catalunya

2.5 Generalitat de Catalunya

2.6 Suïssa

2.7 Índia

3 Vegeu també

4 Referències

5 Bibliografia

6 Enllaços externs

Ciudadà insaculat

Així com l'elecció per insaculació era l'acte on s'extreien les boles del sac, el ciutadà podia ser "insaculat" abans (com candidat a ser elegit) mitjançant diferents mètodes segons les èpoques i els països. A Atenes, per ser finalment elegits per sorteig, els ciutadans s'escollien entre els candidats disponibles, després d'una mena de loteria a les màquines de kleroterion. A Catalunya els ciutadans eren insaculats a certa edat i romandrien insaculats fins la seva mort,[5] fet que quedava registrat i d'on s'ha tret, en molts casos, la data de defunció no documentada d'algun personatge històric, del que no es tenia la partida de defunció. Manuscrits de Ramón Llull sortits a la llum darrerament,[6] demostren que la seva obra es va avançar uns quants segles a treballs destacats sobre la teoria de les eleccions.[7]

Història

Un kleroterion al Museu de l'Àgora d'Atenes

Antiga Atenes

La democràcia atenenca es va desenvolupar al segle VI aC a partir del que aleshores es va anomenar isonomia (igualtat de dret i drets polítics). L'ordenació era aleshores la manera principal d'aconseguir aquesta equitat. Es va utilitzar per escollir a la majoria dels magistrats per als seus comitès de govern i per als seus jurats (normalment de 501 homes).[8] Aristòtil relaciona la igualtat i la democràcia:

La democràcia va sorgir de la idea que els qui són iguals en qualsevol sentit són iguals absolutament. Tots són lliures, per la qual cosa afirmen que tots són lliures de forma absoluta... El següent és quan els demòcrates, ja que tots són iguals, reivindiquen la participació igualitària en tot..[9]

S'accepta com a democràtic quan els càrrecs públics s'assignen per sorteig; i com a oligàrquics quan s'omplen per eleccions..[10]

A Atenes, la "democràcia" (que significa literalment el govern del poble) s'oposava a aquells que recolzaven un sistema d'oligarquia (govern per uns pocs). La democràcia atenenca es caracteritzava per ser dirigida pels "molts" (la gent corrent) que es van assignar als comitès que gestionaven el govern. Tucídides té que Pericles va apuntar-se a la seva Oració Funerària: "És administrada per molts en lloc dels pocs; per això es diu democràcia".[10]

Els atenesos creien que l'ordenació era democràtica però no a les eleccions i utilitzaven procediments complexos amb màquines d'assignació construïdes a propòsit (kleroteria) per evitar les pràctiques corruptes que utilitzaven els oligarques per adquirir el seu càrrec.[8] Segons l'autor Mogens Herman Hansen, el tribunal ciutadà era superior a l'assemblea perquè els membres adjudicats havien fet un jurament que els ciutadans habituals de l'assemblea no havien fet i per tant el tribunal poder anul·lar les decisions de l'assemblea. Tant Aristòtil com Heròdot[8] (un dels primers escriptors sobre democràcia) posen èmfasi en la selecció per sort com a prova de la democràcia: "La regla del poble té el nom més just de tots, igualtat (isonomia) i no fa cap de les coses que el monarca fa. El lot determina els càrrecs, el poder es fa responsable i la deliberació es fa en públic. "

La beca passada va mantenir que l'ordenació tenia arrels en l'ús de l'atzar per adivinar la voluntat dels déus, però aquesta visió ja no és general entre els estudiosos. En la mitologia grega antiga, Zeus, Posidó i Hades van utilitzar la classificació per determinar qui dominava quin domini. Zeus va obtenir el cel, Posidó el mar i Hades l'inframón.

A Atenes, per ser elegits per sorteig, els ciutadans s'escollien entre els candidats disponibles, després a una mena de loteria a les màquines de kleroterion. Els càrrecs assignats per sorteig generalment tenien una durada d'un any. Un

ciutadà no va poder ser elegit pre a un càrrec concret més d'una vegada a la seva vida, però podia presentar-se a altres magistratures. Tots els ciutadans masculins majors de 30 anys que no havien estat abandonats per atímia eren elegibles. Els seleccionats mitjançant loteria s'havien de sotmetre a un examen anomenat "dokimasia" per evitar que fossin elegits funcionaris incompetents. Rarament els ciutadans seleccionats eren descartats. magistrats, una vegada en lloc, van ser sotmesos a un control constant per part de l'Assemblea. Els magistrats nomenats per sorteig havien de rendir compte del seu temps en el càrrec després de la seva excadència, anomenats euthynai. Tanmateix, qualsevol ciutadà podia sol·licitar la suspensió d'un magistrat per un motiu determinat.

Llombardia i Venècia - del segle XII al XVIII

La insaculació o brevia es va utilitzar als estats de la ciutat de Llombardia durant els segles XII i XIII i a Venècia fins a finals del segle XVIII.[11] Els homes, escollits a l'atzar, feien un jurament que no actuaven sota suborn, i després elegien els membres del consell. El vot i l'elecció dels candidats incloïa generalment propietaris, consellers, membres del gremi i, de vegades, artesans. El Doge de Venècia s'elegia mitjançant un complex procés de nominació, votació i ordenació.

La insaculació s'utilitzava en el sistema venecià només per seleccionar membres dels comitès que servien per a designar els candidats al Gran Consell. En aquest procés de múltiples etapes s'utilitzava una combinació d'eleccions i lots. Lot no s'utilitzava sol per seleccionar magistrats, a diferència de Florència i Atenes. L'ús de lot per seleccionar candidats va dificultar l'exercici del poder de les sectes polítiques i va descoratjar la campanya.[12] Al reduir la intriga i els moviments de poder dins del Gran Consell, molta va mantenir la cohesió entre la noblesa veneciana, contribuint a l'estabilitat d'aquesta república. Les màximes magistracions generalment encara es mantenien en el control de famílies d'elit.[13]

Florència - Edicions del segle XIV i XV

La insaculació es va utilitzar a Florència durant més d'un segle a partir del 1328.[14] candidatures i votar junts van crear un grup de candidats de diferents sectors de la ciutat. Els noms d'aquests homes van ser dipositats en un sac, i en un sorteig es va determinar qui seria el magistrat. L'escrutini es va obrir gradualment a gremis menors, assolint el màxim nivell de participació ciutadana renaixentista el 1378–82.

A Florència, es va utilitzar molt per seleccionar magistrats i membres de la Signoria durant els períodes republicans. Florència va utilitzar una combinació de lot i escrutini per part de la gent, establert per les ordenances de 1328.[15] El 1494, Florència va fundar un Gran Consell en el model de Venècia. A continuació, els nominadors van ser triats per sorteig entre els membres del Gran Consell, cosa que va indicar una disminució del poder aristocràtic.[16]

Catalunya

A la Corona d'Aragó, des de mitjan segle XIV, la insaculació s'havia aplicat totalment o parcialment per a la provisió de magistratures municipals. No obstant això, van ser els privilegis concedits per Ferran II d'Aragó (privilegis de 1498, ampliat el 1499), els que van establir el sistema insaculatori en diversos municipis catalans que més tard es va generalitzar i estendre a altres corporacions. L'eficàcia del sistema coincideix amb el descrèdit de l'elecció mediatitzada i no lliure, motiu de partidismes locals i lluites intestines a les ciutats.

En l'actualitat la insaculació s'utilitza per a la designació del diputat que ha de començar la votació en una sessió d'investidura de President del Govern d'Espanya. A més, també s'utilitza en el procediment civil per a la designació de perits quan les parts no han pogut posar-se prèviament d'acord en el seu nomenament, o perquè cada tribunal triï d'unes llistes al perit d'ofici que actuarà en un determinat cas. També és el mètode usat per a l'elecció de 8 membres de la Junta Electoral Central, d'entre els magistrats del Tribunal Suprem (art. 9 de la LO 5/1985, LOREG).

Generalitat de Catalunya

En el cas de la Generalitat de Catalunya, s'instaurà a les Corts de Barcelona (1493), sota el regnat de Ferran II. La llista dels noms dels insaculats figurava registrada al Llibre de l'Ànima. El nombre d'insaculats que es va fixar va ser:

66 membres del braç eclesiàstic.

250 del braç militar organitzat per vegueries.

206 del braç reial de les ciutats i viles de Barcelona, Lleida, Perpinyà, Girona, Tortosa, Vic, Puigcerdà, Cervera, Besalú i Torroella de Montgrí. El 1524 s'afegiren Manresa i Balaguer.

El 1498, cinc anys més tard que a la Generalitat de Catalunya, es va establir el sistema d'insaculació per al Consell de Cent. El 1654, dos anys després del final de la Guerra dels Segadors, els oficis menors del General de Catalunya també passen a ser insaculats per un decret signat pel rei Felip III d'Aragó.

Pel decret de Nova planta (1716) es va abolir el règim d'insaculació.

Suïssa

Com que es podia obtenir un benefici financer a través del càrrec d'alcalde, algunes parts de Suïssa van utilitzar la selecció aleatòria durant els anys entre 1640 i 1837 per prevenir la corrupció.[17]

Índia

El govern local en algunes parts de Tamil Nadu com el poble d'Uttiramerur utilitzava tradicionalment un sistema conegut com a kuda-olai on els noms dels candidats al comitè del poble eren escrits en fulles de palma i posats en una olla i extrets per un nen.[18]

Vegeu també

Màquina_de_loteria
Kleroterion

Referències

- Landemore, Hélène (January 15, 2010). "Deliberation, Representation, and the Epistemic Function of Parliamentary Assemblies: a Burkean Argument in Favor of Descriptive Representation" a International Conference on "Democracy as Idea and Practice," University of Oslo, Oslo January 13-15, 2010.
- Graeber, David. The Democracy Project: A History, a Crisis, a Movement. Random House Inc, 2013-04-09, p. 957–959. ISBN 978-0-679-64600-6 [Consulta: 1r octubre 2018].
- Headlam, James Wycliffe. Election by Lot at Athens, 1891, p. 12.
- Fishkin, James. When the People Speak: Deliberative Democracy & Public Consultation. Oxford: Oxford University Press, 2009. ISBN 978-0199604432.
- Eva Serra Puig. Els Llibres de l'ànima de la Diputació del General de Catalunya (1493-1714). Institut d'Estudis Catalans, 14 April 2015, p. 1–. ISBN 978-84-9965-256-6.
- Tisdall, Nigel. Mallorca. Thomas Cook Publisher, 2003, p. 40. ISBN 9781841573274.
- Anthony Bonner (2007), The art and logic of Ramon Llull, Brill Academic Pub, p. 290, ISBN 978-90-04-16325-6, <<https://books.google.com/books?id=tIH7yaAQHEoC&pg=PA290#v=onepage&q&f=false>>
- The Athenian Democracy in the Age of Demosthenes, Mogens Herman Hansen, ISBN 1-85399-585-1
- Aristotle, Politics 1301a28-35
- Aristotle, Politics 4.1294be
- Dowlen, Oliver. The Political Potential of Sortition: A study of the random selection of citizens for public office. Imprint Academic, 2008.
- Manin, Bernard. The Principles of Representative Government. Cambridge: Cambridge University Press, 1997. ISBN 978-0-521-45891-7.
- Rousseau. On the Social Contract. New York: St Martin's Press, 1762, p. 112.
- Dowlen, Oliver. The Political Potential of Sortition: A study of the random selection of citizens for public office. Imprint Academic, 2008.
- Manin, Bernard. The Principles of Representative Government. Cambridge: Cambridge University Press, 1997. ISBN 978-0-521-45891-7.
- Brucker, Gene. Florentine Politics and Society 1342-1378. Princeton: Princeton University Press, 1962.
- Carson, Lyn; Martin, Brian. Random Selection in Politics. Praeger, 1999, p. 33.
- «Encyclopedia of Hinduism». Encyclopedia of Hinduism.

Bibliografia

- Bolòs, Jordi. Diccionari de la Catalunya medieval (ss. VI-XV). Edicions 62, Col·lecció El Cangur / Diccionaris, núm. 284, 2000, p. 148. ISBN 84-297-4706-0.
- Dibbell, Julian. «Info Tech of Ancient Democracy». Alamut.com, September 1998.
- Demont, Paul. «Allotment and Democracy in Ancient Greece». Books and Ideas, December 2010.
- Orlandini, Alessandro (abril de 2018) <https://www.academia.edu/36510282/KLEROTERION>.
- _simulació_de_la_al·lotació_de_dikastai. simulació de l'assignació.

Enllaços externs

Patrice Masini, Le tirage au sort démocratique, CNRS Images (2017) (un breu vídeo d'estudiants francesos)

Alessandro Orlandini, <https://m.youtube.com/watch?v=gt9H7nbZjAw>, (2018) (vídeo de la simulació del procediment)

La màquina que va seleccionar els ciutadans d'Atenes